Sapta Ratnam

सप्तरत्नम्

Document Information

Text title : Sapta Ratnam

File name : saptaratnam.itx

Category : misc, subhaashita, saptaka

Location : doc_z_misc_general

Transliterated by : Aaditya Kalyanaraman

Proofread by : Aaditya Kalyanaraman

Description/comments : Kavyasangraha, Ed. John Haeberlin, 1847, Jibananda Vidyasagara 1888

Latest update : June 30, 2021

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

June 29, 2021

sanskritdocuments.org

सप्तरत्नम्

वाञ्छा राजा तथा छेदो वृक्षं वित्तेन किं तथा ।
स्वर्गोधनेन किं ज्ञेयं सप्तरत्नमिदं क्रमात् ॥

वाञ्छा सज्जनसङ्गमे परगुणे प्रीतिर्गुरौ नम्रता
विद्यायां व्यसनं स्वयोषिति रतिर्लोकापवादाद्भयम् ।
भक्तिश्चक्रिणि शक्तिरात्मदमने संसर्गमुक्तिः खले
रते यत्र वसन्ति निर्मलगुणास्तेभ्यो नरेभ्यो नमः ॥ १॥

राजा धर्मविना द्विजः शुचिविना ज्ञानं विना योगिनः
कान्ता सत्यविना हयो गतिविना भूषा च ज्योतिर्विना ।
योद्धा शूरविना तपो व्रतविना छन्दो विना गीयते
भ्राता स्नेहविना नरो हरिविना मुञ्चन्ति शीघ्रं बुधाः ॥ २॥

छेदश्चन्दनचूतचम्पकवने रक्षास्ति साकोटके
हिंसा हंसमयूरकोकिलकुले काकेष नित्यादरः ।
मातङ्गेन खर क्रयः समतुला कर्पूरकार्पासयोः
एषा यत्र विचारणा गुणिगणे देशाय तस्मै नमः ॥ ३॥

वृक्षं क्षीणफलं त्यजन्न्ति विहगाः शुष्कं सरः सारसाः
पुष्पं पर्युषितं त्यजन्ति मधुपा दग्धं वनान्तं मृगाः ।
निर्द्रव्यं पुरुषं त्यजन्ति गणिका भ्रष्टश्रियं मन्त्रिणः
सर्वे कार्यवशाजनोभिरमते कस्यास्ति को वल्लभः ॥ ४॥

वित्तेन किं वितरणं यदि नास्ति दीने
कि सेवया यदि परोपकृतौ न यत्नः ।
किं सङ्गमेन तनयो यदि नेक्षणीयः
किं यौवनेन विरहो यदि वल्लभायाः ॥ ५॥

स्वर्गः किं यदि वल्लभा निजवधूः किं वा विभूषा विधिः

लावन्यं यदि किं सुधाकरकरः शृङ्गारगर्भा गिरः
मृत्युः किं यदि दुर्जनेष्ववनतिः किं धिक् यदि पार्थना
प्राप्तेष्टः करिकेतनो यदि भवेत् किं कल्पभूमीरुहैः ॥ ६॥

धनेन किं यो न ददाति याचके
बलेन किं यश्च रिपून्न वाधते ।
श्रुतेन किं यो नच धर्ममाचरेत्
किमात्मना यो न जितेन्द्रियो भवेत् ॥ ७॥

इति सप्तरत्नं समाप्तम् ॥

Encoded and proofread by Aaditya Kalyanaraman

Sapta Ratnam
pdf was typeset on June 29, 2021

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*